

Dr. Bedřich Vašek

Dnes a zítra

Úkoly české katolické inteligence

Dominikánská Edice Krystal Olomouc

Z KNIH DOMINIKANSKE EDICE KRYSTAL

Bernadot, Eucharistií
k nejsvětější Trojici. III.
vydání 5 K.

Manning, O Duchu sv. 12 K.

Hejčl, Týden Ducha sv. 5 K.

Durych, Utěšitel nejlepší 7 K.

Gillet, Výchova charakteru,
III. vydání 10 K.

Pecka, Skryté paprsky
9'60 K.

Kalista, Z legend českého
baroka 9'50 K.

Cojazzi, P. G. Frassati 16 K.

Sv. Tomáš, Dokonalý duch.
život 6 K.

Grignon, Tajemství Mariino
III. vydání 3 K.

Dacík, Bůh v duši. II. vyd.
9'50 K.

Dacík, Bůh a jeho život
10'50 K.

Po cestách mystiků k lásce
Boží 10'50 K.

Psichari, Setníkova cesta
8'50 K.

Suso, Kniha o Věčné Mou-
drosti 9'50 K.

Leseurová, V náručí Božím
II. vyd. 10'50.

Švach, Dary Ducha sv. 12 K

Dacík, Školy duchov. života
11'50 K.

Sv. Brigitta, Tajemná slova
12 K.

Braitto, Sv. Filip Neri
16'50 K.

Sv. Bernard, Chvály panen-
ské Matky 9'50 K.

Štechová, Duše a svět 6 K.

Dacík, Bůh ve svém díle
11'50 K.

Zundel, V hlubinách oběti
18 K.

Solovjev, Židovství a křes-
tanská otázka 6 K.

Pius XII., Bojovník pravdy
5 K.

Dacík, Základy kat. akce 3 K.

Dr. Bedřich Vašek

DNES A ZÍTRA

Úkoly české katolické inteligence

1939 Dominikánská Edice Krystal v Olomouci

Vždy bývám hluboce dojat, když myslím na veliké poslání, které dal Bůh inteligenci.

Viděl jsem ve svém životě nesčetné případy, kdy byli inteligenti opravdu vůdci ve svém prostředí - ať již jako učitelé ve své vesnici, ať již jako universitní profesori, jako spisovatelé nebo v jiném vůdčím postavení před zraky celého národa. A děkoval jsem Bohu často za nesčetná a nezměrná dobrodiní, která rozdávala Dobrota Boží rukama těchto vzdělců.

Ale vídal jsem i případy, kdy intelligence nechtěla uznati svého poslání v národě nebo chápala je špatně - a vídal jsem s hořkostí duše spousty, které z toho vyplývaly pro jednotlivce i pro celek . . .

A nyní, když přehlížím zkušenosti svého padesátiletého kněžství, když přemýšlím, co by nejlépe posloužilo k rozkvětu drahé víry cyrilometodějské a drahého našeho národa, pak je jedním z mých nejvroucnějších přání:

Kéž intelligence pozná, kde je její místo i v životě náboženském!

Jak potom rozkveté u nás křesťanství!

Jakým požehnáním to bude i pro náš národ!

V Olomouci 18. dubna 1939.

*† LEOPOLD,
arcibiskup.*

Předmluva

Českou inteligenci čeká velká a odpovědná úloha.

Ta věta zní jako trpká ironie.

Mluví o velké úloze inteligence dnes, kdy je inflace inteligence! Dnes, kdy nejeden příslušník vrstvy vzdělců vidí v sobě jen obtížnou přítěž národa, kdy i z jiných vrstev nejeden naň tak hledí! Dnes, kdy proletarisace inteligence se stále ještě zhoršuje! Kdy otázka, jak zaměstnati inteligenci, se stala jedním z nejtěžších národních problémů! Kdy nejeden studovaný člověk malomyslně prohlašuje: „Vezmu jakoukoli práci, jen mi nějakou dejte, protože hlad je zlý!“

A přece opravdová inteligence lidé vzdělaní, myslící a vědoucí - zůstává pro národ tak nevyhnutelně nutnou, jako je nevyhnutelně nutným mozek pro život jednotlivců.

V dobách těžkého národního neštěstí to platí ještě více než kdy jindy.

*

Českou inteligenci čeká velká a těžká úloha i v životě náboženském. Ke zvýšení náboženské úrovně u nás dojítí musí, již i z důvodů národních. Neboť víra, je-li správně chápána, je strážcem nejvyšších životních principů a věčných hodnot v národě a nic nedovede tak jako ona probouzeti, v činnosti udržovati nejpůsobivější duchovní síly národního života a stupňovati jejich výkonnost.

Bez spolupráce intelligence je pronikavý vzestup náboženského života těžko myslitelný; je skoro vyloučen.

V ohledu náboženském čeká tedy českou inteligenci krásná práce.

To pravím s velkou nadějí - i když jsem si dobře vědom, že dosud stála česká intelligence z devíti desetin - a snad ještě více - vůči náboženství netečně nebo zdvořile zamítavě nebo přímo nepřátelsky.

Čím jest intelligence pro národ

Její poslání

Representantem Výšin má býti v národě intelligence.

Má býti vůdcem k Výšinám. K Pravdě.

Má s Výšin přinášeti světlo dolů do nížin a do temnot. Má jako Mojžíš s hory Sinaj přinášet vyšší mravní zákon dolů lidu na úpatí hory.

I dnes zůstává v platnosti postulát starověkých filosofů, uskutečněný v elitních obdobích dějin, že vésti má ten, kdo má k tomu přirozené předpoklady - vzdělání; ten pak má si své vůdcovství uvědomit a ze všech sil usilovat o jeho splnění; jinak je vše ztraceno a inteligenti se stanou odpovědnými za to, že lidstvo bude stále hlouběji klesat k barbarství.

Zdraví; hospodářský blahobyť; technický pokrok; dobrý sociální řád; kultura; mravnost a kvetoucí náboženský život; zkrátka všeobecná vyšší úroveň a lepší život - to vše jsou statky, jichž budovatelem a pěstitelem má býti intelligence.

Byly doby, kdy lid viděl v inteligenci své přirozené Bohem dané vůdce. Autorita pana rektora na vesnici, faráře ve farnosti, lékaře a soudce na okrese, universitního profesora v národě byla často bezpodmínečná. Jejich slovo bylo svaté. Měli k nim důvěru a respekt. Přirozená hegemonie těch, kdo mají předpoklady, aby vedli.

Ve správném sociálním řádu nikomu se nedostává vyšších statků, aby současně nepřejímal zvýšené odpovědnosti. A čím vyšší jsou jeho přednosti a výsady u přirovnání k ostatním lidem, tím těžší odpovědnost spočívá na jeho bedrech. Ve správném společenském řádu není přípustno, aby v dobách nedostatku potravin vlastník nechal pohodlně odpočívatí své role ladem; aby lékař pohodlně se bavil ve společnosti a nedbal úpěnlivých proseb poslů volajících jej k nemocnému; aby státníci vlivného státu mysleli jen na svou kůži a na svou spokojenou „splendid isolation“ a trpně přihlíželi, jak kolem šlehají divoce plameny světového požáru. Opomenouti splnění povinností bývá mnohdy daleko katastrofálnější než dopustiti se špatného skutku.

Být inteligentem není pohodlnou, k ničemu nezavazující sinekurou!

Být inteligentem je svěřeným drahocenným statkem, zatíženým velmi odpovědnou hypotékou!

Bilance dnešní skutečnosti

Po stránce čistě pozemské splnila inteligence své poslání skvěle.

Vstup do obecné školy: jaký rozdíl proti škole před sto lety po stránce budovy školní, vybavení učeben a jiných místností, pomůcek, metody! - Vstup do laboratoře veliké chemické továrny: divy vědy! - Vstup do hlavní strojovny v elektrárně. Zastav se u každého stroje, prohlížej, uvažuj: spočítej ty divy, uprostřed nichž stojíš! - Vstup do operačního sálu velké nemocnice, zůstaň při několika operacích, pozoruj zařízení sálu, instrumentarium, nemoci, jež se tu odstraňují, techniku chirurgovu: divy a divy! - Pozoruj zemědělskou techniku, práce v zemědělském výzkumnictví, zemědělské stroje, propoč-

ty zemědělských akademií: divy! Nejrozmanitější obory vědy; nejrozmanitější kategorie umění; nejrozmanitější způsoby dopravy, železnice, auto, lodi, letectví; lidovýchova; rekreace; tisk; knihovnictví; rozhlas; film; všechny ostatní obory kultury; právní řády atd. Divy a divy!

Ale při vši té úžasné činnosti zapomněla Marta na jedno potřebné: na Pravdu. Intelektuálové odkrývali zákony dění a zjišťovali skutečnost a regulovali ji a hladově pořád jen volali: „Fakta! Fakta!“ A zapomněli na věc nejzákladnější: na příčinu všech věcí a na poslední smysl všech věcí.

Intelligence ztratila Pravdu.

*

Ztratila pravdu a tím i klíč k tajemstvím života. Dlouhé řady dveří tajemství byly pro ni zamčeny. Bloudila v labyrintu fakt. Bez klíče pravdy.

Zbloudila, ale do bloudění strhla i jiné. Část jich šla za inteligencí v slepé důvěře v její přirozené vůdcovství, jiní byli záměrně svedeni.

*

Odcizila se pravdě. Ale odcizila se i životu. Život je každý den jiný a vyžaduje, aby se člověk stále přizpůsoboval měnícím se potřebám. Být inteligentem jest i funkcí a funkce vyžaduje, aby se stále počítalo se stále se transformující realitou života. Značná část intelligence se však schoulila v sebe, ve svá někdejší privilegia, nechtěla viděti změn ve struktuře a potřebách společnosti. Dala se vésti tichým přáním, aby se zákony vývoje přizpůsobovaly jí. A když tempo změn společenského života uhánělo vpřed rychlostí osmdesáti kilometrů za hodinu, namlouvala si, že stačí, když pojede pohodlně tempem bryčky tažené koníky, nebo dokonce když bude jen loudavě kulhati vpřed.

Značná část inteligence odcizila se tedy životu. Ale život tvrdě odsekl: „Nemohu tě potřebovati! Už jsem si našel vůdce jinde. Nemohu ztrácat ani minuty!“ - - -

*

Jiná osudná chyba: Jedním z hlavních nedostatků dnešní inteligence je, že ztratila víru ve své poslání. U dělnictva je tato víra velmi živá, a s ní vyhraněné třídní uvědomění. Ta víra je ve značném stupni i u stavu selského. Zato inteligence se stala pískovými zrnky bez jednoty, kde každý pracuje na vlastní pěst. Což teprve, když k tomu leckde přistoupí chorobný zjev sobectví, neschopnost oběti, pýcha, neschopnost podřízenosti. I to někdy vysvětluje, že je inteligence tak bita a odsouzena k bédné nemohoucnosti. - - -

*

A tak inteligence dnes namnoze nevede.

Vedou jiní. Zvláště takoví, kteří instinktivně vycítili zákony života. Inteligence často připouští jen k podružným a pomocným službám.

Namnoze nemá vůbec ani touhy usilovati o vůdcovství. Stačí jí, když má zabezpečenou skývu chleba. Pro sebe, pro ženu a pro děti.

Někdy má dokonce pocit méněcennosti. Někdy i zbytečnosti a příživnictví.

Ten pocit bývá někdy podmalován hořkým vědomím křivdy, jejíž je obětí. Někdy vzdorným nadutým sebevědomím deklasovaného člověka, kterého stále jako otevřená bolestná rána pálí myšlenka na rozdíl mezi tím, čím by býti chtěl a měl, a tím, čím jest.

*

Tento úpadek inteligence je zjevem dost všedním ve věcech lidských. Byly dynastie, které na vrcholu své slávy svými velkými plány a výboji málem zastínily celý svět - přišly jiné poměry,

dynastie se nepřizpůsobily včas - čím je jejich někdejší moc a sláva v životě dnes? - Byly šlechtické rody, z ničeho přišly, vyznamenaly se ve velkých chvílích, staly se pány života mezi národy; přišly jiné poměry, šlechtické rody neuměly zavčas čísti znamení na nebi - a dnes? Byly řeholní řády, které svým geniálním působením po staletí hýbaly národy a státy, opomenuly pak se zavčas přizpůsobit... živoření... zánik... - I pokles vlivu kněžstva zavinil leckde nedostatek přizpůsobivosti.

Jako v životě člověka, který v mladých letech kypěl zdravím, dostavuje se ve stáří marasmus a žalostný rozklad všech sil těla i ducha, a snad již předtím kornatění cév, cukrovka a nejrozmanitější jiné nemoci, tak i sociální instituce... Ovšem s tím rozdílem, že rozklad tělesných sil jest od určitého věku nezadržitelný, kdežto sociální instituce mohou stále své síly zmlazovati novým a novým přizpůsobováním se poměrům. Běda však, když se nepřizpůsobí: cukrovka... kornatění... marasmus...

Jak by si mohla namlouvati třída vzdělanců, že je vyňata z tohoto neúprosného zákona života?

Obtíže náboženské situace u nás

Fakta

Děsivá protiva v nejedné farnosti u nás: kostel nádherný, vzornou péčí zahrnovaný - ale náboženský život ve farnosti ubohoučký! Ano, za chrámy u nás se v celku nemáme nejmenší příčiny stydět - ale náboženský život v duších jak je někde zakrnělý, chátrající, zmírající!

Náboženský život se neměří výlučně jen podle toho, jak je krásný kostel. I to je důležité. Ale hlavní věcí je, jak se zachovávají příkázání Boží a církevní. Odpověz si nyní, jak se zachovává „V jediného Boha věřití budeš“? „Nevezmeš jména Božího nadarmo“? „Pomni, abys den sváteční světil“? „Nesesmilníš“? zákaz lži? krádeže? účast na nedělní mši sv.? páteční půst?

Jako rakovina vysokého stupně jest u nás rozšířena náboženská lhostejnost, nevážnost k Církvi, někde úplný ateismus!

Jiná bezpečná známka vnitřní vyhlodanosti náboženského života: kdykoli přijde nějaká těžká rána zvenčí (zvláště když se při ní skutečně nebo domněle dopustil viny i nějaký kněz) jak hned zní s mnohonásobnou ozvěnou: „Jak by člověk mohl ještě věřit, že Bůh je, když se takové věci dějí!“ Jak se hned hrozí: „Počkejte jen, až bude klid, vyúčtujeme zas, jako jsme vyúčtovali po převratě, to uvidíte, jaké odpadové hnutí zas rozvineme!“ Když každý úder zvenčí hned tak otřásá budovou až v samých základech, té stavbě jistě cosi chybí!

A to odpadové hnutí, jež náš národ po převratu

prodělal, byla náboženská pohroma strašná. Výsledky jeho se daly přehlédnouti - a to ještě jen zhruba - až po sčítání v roce 1930. V Čechách a v zemi Moravskoslezské napočteno lidí bez vyznání 832.795, příslušníků církve československé 779.672; obě tyto skupiny zhruba vznikly z bývalých příslušníků katolické Církve; to jest jenom ve prospěch těchto dvou skupin ztratila katolická Církev 1,600.000 duší! V jediné Praze se přihlásilo k bezvyznání 125.301 člověk, to jest 15 procent! V Plzni dokonce z obyvatel české národnosti je bez vyznání 32.6 procenta!

Vezmeme však v úvahu, že neodpadávají všichni, kdo jsou k odpadu zralí; jsou někteří nábožensky mrtví, ale formálně odpadu neohlásí, z ohledu na rodiče, nevěstu, děti a jiných zevnějších pohnutek. Proto počet duší, které se vnitřně s Církví rozešly, je jistě vyšší než počet statisticky zjištěných odpadů. A nezapomínejme, odpadlické hnutí nepostihlo všechny vrstvy a skupiny obyvatelstva stejnoměrně, na příklad velmi početná skupina obyvatelstva zemědělského byla postižena poměrně mnohem méně, za to skupina inteligence, zvláště v některých stavech, přímo strašně!

Je pravda, jsou kraje v našich zemích, kde víra je poměrně dobře zachovalá. Jsou jednotlivci, v nichž primát zájmů Božích nad zájmy světskými je nesporný, kde věrnost k Bohu je naprostá. V celku však vzato, je u nás katolicismus, zvláště v některých krajích, vnitřně povážlivě zesláblý.

Jak kontrastuje tento katolicismus neduživý - zvláště mezi inteligencí - s katolicismem mučedníků, kteří radostně dávali v oběť všecko, jen aby si zachránili Boha!

Při tom si stále budme vědomi této skutečnosti. Krupobití, zemětřesení a řadě jiných přírodních pohrom nemohlo se zabrániti, přivalily se na lidi a na jejich majetky bez jejich viny. Ale

dekadence náboženského života ve velkých rozměrech se uskutečňující bývá vyvolána vinou lidí, někdy vinou blízkou, jindy vinou již po leta nepozorovaně působivší.

Není vůdců!

Dekadence náboženského života by mohla však jistě býti překonána, kdyby bylo dost vedoucích schopných lidí, kteří by vyvedli bloudící davy. Ale zde jsme u jednoho z hlavních kořenů zla: Není vůdců! Vůdcové nedostačují, ani počtem ani způsobností! A hlavně: není vůdců laických.

Viděl's úzkosti člověka nebezpečně onemocnělého, když toužebně čeká lékaře, a lékař nejde a nejde? Viděl's zklamání studentů ve třídě, kteří toužebně se těšili, že dostanou profesora-vůdce, a za několik hodin vycítili, že přišla nula? Viděl's, jak je bezradné vojsko, jakých bezhlavostí se dopouští, když nemá vůdců, když na rozhodujících místech jsou neschopní lidé?

Masa bez vůdců - jako když dáš nejznamenitější housle do rukou člověka, který neumí hrát. To bude hudba!

Bylo velikým neštěstím katolicismu v českých zemích v několika posledních desetiletích, že neměl dostatečný počet průbojných, vysoce působivých, náboženských vůdcovských hlav v laických řadách. Nejen to. Neměl ani dostatečných počet dobrých podvůdců.

Tato okolnost byla tím povážlivější, protože ani odborná theologie nezachovala vždy úroveň Sušilovu. Měla sice v národě velmi dobrý zvuk jména Tumpach, Brynych, Kordač, Podlaha, Hejčl, Sedlák a některá jiná. Ale značná část theologů-odborníků propadla prostřednosti, buď omezujíc se (a to byl případ mnohem řidší) jen na povinnost zákonem striktně předepsanou nebo (a to bylo častěji) pracujíc sice pilně, mnohdy i s mravenčí pílí, ale v úkolech druhořadých.

Ani v ostatním kněžstvu jsme neměli v posledních desetiletích v *dostatečném* počtu náboženských pracovníků *velkorysých*, s vůdčími schopnostmi.

Proto bylo tím osudnější, že i v laických řadách chyběly vysoko nad průměr vynikající osobnosti, které by jednak ve svém oboru byly v národě obecně uznávanou autoritou, jednak však také aktivně, obětavě a velkoryse pracovaly pro náboženskou myšlenku.

U nás Církev nebyla zrovna chudá na majetek. I organizační aparát by se byl pořídil, pro tuto zevnější techniku byli bychom měli lidi.

Nástroje by tedy zde byly - ale nebylo dost hudebníků.

Viděl jsem před několika dny farnost, se základními podmínkami ne zrovna špatnými; ale faktický ráz farnosti: stařeckost, mdloba, zmírání. V kostele z většiny lidé, kteří mají k hrobu blíže než zpět ke kolébce, mládež zastoupena jen nepatrnými zlomky. Marasmus. Není tam odhodlaných a imponujících laiků, kteří by možnosti v této farnosti aktivovali. Není vůdců.

A nedaleko této farnosti jiná farnost, též velkoměstské předměstí, s podmínkami ještě nepříznivějšími, ale několik nebojácných, průbojných a obezřetných laiků vzalo věc do rukou, postavilo se neohroženě do služeb duchovní správě - a jaké hromady duchovního smetí a rumu byly již vyvezeny, kolika nábožensky odcizeným lidem se pomohlo znova nalézt cestu k Bohu. V té farnosti není marasmus, nýbrž svěží život - zásluhou této hrstky neohrožených lidí, kteří bez bázně jiným razili cestu.

Masa je setrvačná, nehybná, se sklonem k nečinnosti. Má-li v ní býti svěží činnost a život, musí jí hýbat duch. Mens agit molem. Mysl hýbá hmotou.

Mezi belgickou a francouzskou průmyslovou mládeží dělnickou byla po světové válce nábo-

ženská spoušť. Bůh poslal vůdce - Cardijna - ten s vynaložením všech sil si vychovával vůdce a podvůdce. Touto mravenčí prací vznikla celá plejáda dobře pracujících vedoucích - náboženská obroda průmyslové mládeže provedena v rozměrech netušených. A to nejen v zevnějším nátěru, nýbrž i až do dna duší.

A hlavně doby národních katastrof - ať katastrof všeobecných, ať katastrof v některých směrech - volají po lidech, kteří by přinesli program, plán, a kteří dovedou tento plán také tvořivě provádět, kteří dovedou i jiné nenápadně postavit do služeb rekonstruktivních prací. V takových těžkých dobách nemají ceny - mají-li ji kdy vůbec - lidé, kteří jen sbírají sensace, jsou pečlivě informováni o všech chybách, kterých se kdo dopustil, registrují kdejaké přehmaty, zvyšují paniku.

*

Na světě je tak málo hlasů, ale tolik ozvěn!

Tajemství vzestupu mas: vůdcové a podvůdcové!

Jakou povinnost ukládá tato
skutečnost inteligenci

Řekl jsem hned s počátku dvě věci. Předně, že posláním inteligence je směřovati k pravdě, žítí v pravdě, jiným pomáhati k pravdě. Bylo dále řečeno, že inteligence podstatně utrpěla na svém významu.

Vždy je mi jaksí smutno, když stojím před stromem, ježž zmrzačil blesk nebo který hyne rakovinou nebo stárím a je tedy z polovice, ze dvou třetin uschlý a vrásčitý, s korou oprýskanou, a větve, jimiž jde ještě míza, jsou povadlé a chové.

Taková je dnes namnoze inteligence.

Vrátiti inteligenci její velikost a svěžest!

Najíti pro ni účelnou a velikou práci! Neboť

člověk mládne, když pracuje na velikém díle, malátní a chřadne, když cítí, že je neužitečný a zbytečný!

Najít pro ni radost ze života!

Láska velí: „Pomoz!“ A intelligence dovede, když chce, obětavě a do vyčerpání pracovat ve službách povolání, ve službách kultury, ve službách lidstva. Nejen peníze, nejen osobní pohodlí, nýbrž i životy dovede položit ve službách vyšších cílů.

Nevyrovnatelně krásné pole činnosti rozvírá se pro inteligenci v práci pro povznesení náboženské úrovně u nás. Je pravda, křesťanský život u nás mi připadá jako smutná role, hustě zaplevelená a plná hloží a bodláčí. Obilí, které se tu zasévá, se v tom hloží dusí. Ale půda je zdravá, tak výtečná, jako nejžirnější půda na naší drahé Hané. Jenom pilných rukou je třeba, aby byly vytrhávaly - i když se při tom zkrvaví ruce - aby půdu kypřily a zasévaly drahocenné zrní: to bude úrodička! Jenom se, prosím tě, nedívej pouze na to ostatné bodláčí a hustý plevel, které na povrchu vidíš, mysli i na nezužitkovanou bonitu půdy!

Intelligence vidí těžkosti náboženského života u nás. Tento stav se nespraví bez lidské spolupráce. Bůh sice chce, aby byly semináře pro výchovu kléru, nemocnice pro záchranu nemocných, kostely, v nichž by se vzdávala čest Tvůrci; Bůh však sám nevystaví ani jediného semináře, ani jediné nemocnice, ani jediného kostela, nýbrž žádá po lidech spolupráci v těch věcech; lidé musejí nasbírat finanční prostředky, vybrati místo, klást cihlu na cihlu, postarati se o vnitřní zařízení. Bůh chce, abychom se modlili; ale modlitba nedispensuje od studia a přemýšlení. Bůh chce, aby byly objevy; ale dává lidem rozum, aby i sami badali, zkoumali a zkoušeli.

Podobně Bůh chce, aby byl náboženský vze-

stup. Ale nedispensuje nás od spolupráce; naopak, čím pilnější je ruch a čilost lidských rukou při díle, tím více to vyhovuje Božímu plánu a Boží vůli. A náboženský život u nás se nezlepší, dokud i my lidé se nevěnujeme této velké úloze.

Intelligence dále vidí, že lidé by chtěli, že by měli i nejlepší vůli; ale často nevědí, jak pracovat, a vyplýtvávají svou dobrou vůli na samý nezdar a znechucení vzdalují se všech dalších pokusů. Někdy dělají dokonce dojem stáda ovec bez pastýře, stáda rozpačitě a bez cíle těkajícího sem a tam. Lidé potřebují vůdců a podvůdců, kteří by si byli jasně vědomi cíle i cest k němu, kteří by viděli i do budoucna i daleko kolem sebe, kteří by dovedli odhaliti schopnosti a rozestaviti správné lidi na správné místo, kteří by ve chvílích únavy a znechucenosti dovedli pronésti slovo povzbuzení a v kritických okamžicích vystupňovali elán k vítězství.

Intelligence vidí také, že nápravy v náboženském životě nelze čekat jenom od kněží. Ano, kněží při tom mají nejdůležitější úlohu, a kdyby kněží se nepostavili za úsilí o náboženskou obrodu u nás, nespraví se nic. Ale kněží sami to neprovedou. Ve kterém státě jsou majetkové poměry tak nezdravé, že jsou zde jenom boháči a pak jen široké vrstvy chudáků a chybí střední stav, tam je situace státu velmi vratká a zpučhrelá a buď se provede pronikavá reforma nebo přijde zhroucení; nezbytným činitelem pro solidnost státu jest silný střední stav. Tak i v náboženském životě; když jsou jen dvě skupiny, kněží a prostinci věřící, ale chybí „střední stav“, chybí laičtí vůdcové a podvůdcové, kteří by byli spojkou mezi kněžími a věřícími, tam jsou poměry nezdravé a neudržitelné a zrají k zhroucení. Kněz do mnohých skupin obyvatelstva vůbec nepronikne; katolický laik tam pronikne. Kněz nedovede vždy dobře pochopiti si-

tuaci laiků, protože jí sám neprodělává; laik ji prodělává a ví, za čím má jíti. Laik dovede často promluvit mnohem bližší a srozumitelnější řečí k laikovi než kněz. K laikovi má mnohý laik v některých věcech větší důvěru než ke knězi. Zkrátka, inteligent laik si musí říci: „Jsou věci, které kněz dovede udělati lépe než já. Ale jsou situace, kterých Církev nezvládne, když my, laici, nepřijdeme na pomoc knězi.“

Má dále některý inteligent postavení nebo vědomosti nebo talent, které mohou nesmírně cenné služby prokázati věci Boží a pro duše. Od Boha má tyto talenty půjčeny, aby s nimi hospodařil ke slávě Boží a pro blaho bližních. Smí si je sobecky defraudovati jen sám pro sebe? Smí je z pohodlnosti zavázati do šátku a zakopati, aby jich nemusil hlídat před zloději a aby se nemusil namáhat při práci s nimi? Čím větší postavení a talenty člověk má, tím větší zvon v něm stále zvoní: „Pomoz! Pomoz!“ Tím pádněji a hromověji bije těžké srdce na masivní kovovou stěnu zvonu: „Nedefrauduj! Pomoz! Pomáhej!“

Intelligence má také povinnost pracovati na náboženské obrodě národa, aby napravila hřích, jehož se intelligence u nás dopustila na náboženském životě, ve škole, tiskem, často i životem. Vina intelligence - v minulosti, ale též v přítomnosti - je veliká. Co to bylo napácháno zla a pohoršení! Nepíši to, abych házel po jiných kamením. Píši to jenom, abychom si uvědomili, že i z toho důvodu naše závazky se ještě více utužují. Neboť existuje solidarita stavů a tříd. Člověk zásluhou příslušníka svého stavu cítí se i sám povznesen a poctěn; když se proviní příslušník jeho stavu, cítí se i osobně zahanben a zarmoucen. Cítíme v sobě někdy až jakousi morální povinnost dáti náhradu a smír za chyby, kterých se dopustili příslušníci naší národnosti nebo naší sociální skupiny. - Na tom, že křes-

řanské smýšlení u nás tak upadlo, velikou část viny nese i inteligence; jakým to bude zadostučiněním a smírem, když k obrodě náboženství přispěje podstatným podílem inteligence a tak smyje velikou část ohromného dluhu, jež inteligence zavinila! Ušlechtilou duši blaží myšlenka: „Smyl napravit jsem velikou část vin svých kolegů a kolegyní. Nezasedal jsem v povýšeném vědomí své vlastní spravedlnosti nad nimi na soud, raději pokorně pomáhal jsem stavět, co oni - nevědouce, co činí - spálili. Pomáhal jsem, aby lidé v zimě a za dešťů měli bezpečnou střechu nad svou hlavou!“

— — — — —
Vědí bohaté těžké zlaté klasy žitné na roli, když takřka těžce dýchající čekají na žeň, aby živily člověka pro jeho úkoly - vědí tyto klasy, že za svůj život a za své bohatství vděčí zrnům, která pod zemí obětovala všechny své síly a zemřela pod zemí, aby stébla mohla vzklíčit a růst a aby se na nich mohly vyživit těžké klasy? Úroda je podmíněna neviditelnou obětí a smrtí zrn v zemi.

Má u nás dojít k obrodě a rozkvětu křesťanského života? Ten rozkvět je vázán na podmínku, zda intelektuálové dovedou přinést tisícere skryté - takřka: podzemní - oběti pro svatou věc.

„Vpravdě, vpravdě pravím vám: Nezemřeli zrna pšeničná, padši do země, zůstává samotno, zemřeli však, přinese mnoho užitku.“

Tak řekl Syn Boží.

Velikost úlohy

Její nadlidskost

Uskutečnit náboženskou obrodu v národě se zdá pro střízlivý lidský rozum úkolem přesahujícím lidské síly; ano přímo nemožným.

Předně lámat u nás indiferentismus, naturalismus a atheismus, kdo se může se zdarem na to odvážit?

Když povodeň zaplavila dorůstající trávu na louce, zůstala tam rozlita po řadu dní a zanechala tam svůj písčitéj nános, je potom snadno, je vůbec možno tuto trávu očistiti od náplavy a učinit ji použitelnou pro hospodářství? Když někde měli v klášterní místnosti nádherné fresky a poškozené malby přetírali během staletí neschopní natěrači a klášter byl zrušen a místnosti se používalo za skladiště a malba chátrala a chátrala, je potom snadno, když fresky byly objeveny pod vrstvami nátěrů, znovu je restaurovati k původní kráse? Je lehkým finančním úkolem, když obrovský požár zničil za silných větrů celé veliké čtvrti velkoměsta, znovu vybudovati pro poškozené obyvatele tak člověka důstojné bydlení, jaké mívali před požárem?

U nás náboženská vlažnost a náboženský liberalismus po dlouhá leta jako blátem zaplavoval duše a udržoval se v nich. Po desetiletí se takto hřešilo. Bludná soustava nejen ovládala rozum, nýbrž pronikla i životní praksi a ztuhla v ní jako beton. Tisícerymi vztahy spojila se a ztotožnila se stávajícím řádem.

Jak je těžko, jak je - psychologicky a sociolo-

gicky vzato často skoro nemožno odstraniti tak vžitě předsudky a bludy a životní praksi! Jakým nemožným psychologickým problémem je přestavba takového komplexu životních zvyků! Jaká je to potom nadlidská úloha, když celý život má býti proniknut zdravým křesťanským duchem!

Druhá enormní obtíž. Církev se neobrací na národ jako na masu. Trvalé přimknutí k Církvi nikdy nemůže býti pouhým kolektivním činem, ve kterém by se choval jednotlivec toliko pasivně. Nemá ceny konverse houfů. Opravdové a trvalé přimknutí k Církvi musí býti osobním úkonem, při kterém každý jednotlivý člověk řekne své svobodné a uvědomělé „Ano!“ Musí býti též důsledným přeformováním všech životních zvyků. Jinak by to byla, pokud běží o člověka již užívajícího rozumu, příslušnost toliko zevnější a docela nespolehlivá,

Řeknu touž myšlenku jinými slovy. V jiných záležitostech může stačiti příslušnost docela zevnější, pouze právnická. Může nějaká korporace, na př. stát, uložití svým příslušníkům jistou zákonnou organizaci, jistý zevnější mechanismus, a spokojí se s pouhou takovou zevnější strukturou života. Může dokonce sám v sebe absorbovati svobodu občanů, může si jaksí usurpovat monopol života, ukládati občanům zvenčí tento život a zasypávati v jednotlivcích studny, z nichž pramení samostatný život. Uniformovaný život z venčí komandovat není těžko.

Ale Církev obrací se na vnitřního člověka. Žádá po každém jeho vlastní rozhodnutí. Musím pohnout tohoto vnitřního člověka, aby se rozhodl pro věrnost k Církvi. Musím v lidech nikoliv zasypávati individuální studny života a nahraditi je jakýmsi životem kolektiva, nýbrž naopak musím v nich zdroje života hledati a studny vykopávati, aby v každém z nich byl individuální život co nejbohatší, a aby se tak svobod-

ně svěřili vedení Církve.. Bůh nechtěl mít lidi bezvládné otroky, nýbrž vybavil je svobodnou vůlí a žádá, aby touto svobodnou vůlí se rozhodli pro plnění Jeho vůle.

V tom však je nadlidská obtíž: každého jednotlivce pohnouti, aby se vlastním svobodným rozhodnutím vřadil do svatých plánů Božích.

Třetí nadlidská obtíž. Překážky náboženského života nejsou jen jediného druhu, nýbrž jsou nejrozmanitější povahy. Zrovna tak jako nemoci: protože jsou rozmanité, je nutná specialisace, a v obrovské nemocnici jsou různá oddělení, pro nemoci vnitřní, ušní a krční, plicní, kožní, oddělení chirurgické atd., každé se svým speciálním zařízením. Bez specialisace by nebylo léčení dost vyspělé. Stejně racionální práce proti závadám v náboženském životě je složitá a mnohotvárná. Co by pomohlo odstraniti některé závady, když by na jiné život hynul. Zlo bere na sebe nejrozmanitější podoby a přichází po nejrozličnějších cestách. Musí mu býti čeleno v celé jeho složitosti, na nic podstatného se nesmí zapomenouti!

Opravdu tedy: úkol nadlidský.

Krásy této úlohy

V člověku dřímá skrytá touha, aby mohl pracovati na něčem velikém. Ta touha se může zvrhnouti a strhnouti člověka do bezedné ctižádosti. Ale ve své podstatě je něčím ušlechtilým. To je právě nejhorší tragikou nezaměstnaných, že je stále rdousí mučitel myšlenka: „Co ty zde děláš? Nač ty tu jsi? Na nic! Nevidíš to pořád? Na nic!“ Naopak, čím větší věc člověk koná, tím více roste s ní a vyrůstá i daleko nad sebe! Čím více je přesvědčen o velikosti toho, co koná, tím radostněji pracuje, tím větší uspokojení cítí.

Nuže, co může více blažiti člověka než vědomí, že pracuje, aby byla vrácena čest nekoneč-

nému Bohu! Že pracuje o to, aby získal duším Boha, zdroj všech statků. Čím by je mohl obohatiti více?

Blaží umělce myšlenka: Vymaloval jsem lidem kostel nádherně, po dlouhá leta budou se duše při pohledu na mé obrazy jako na křídlech zvedati do vyšších světů. Je krásné nádherně vyzdobiti kostel. Tisíckrát krásnější je vyzdobiti duše, učiniti je lepšími, pomoci jim k nejvyššímu rozvoji sil, k dosažení nejvyšších hodnot!

Blaží člověka, když ví, že je pokračovatelem v díle velkých předků a předchůdců. Jak blaží teprve vědomí, že jsem pokračovatelem v díle velkých apoštolů, Janů Zlatoústých, Basiliů, Augustinů, Ambrožů, Řehořů Velikých, nadšených misionářů, pokorných velkých umělců, apologetů, kazatelů, vůbec šířitelů víry! Jsem pokračovatelem v díle Kristově, v díle Božím!

Rád bych své životní síly investoval co nejužitečněji - kde je mohu investovati tak produktivně jako do nehynoucí záložny Boží, do níž uložili své životy a své energie svatí apoštolové?

Rád bych, aby má duše rostla. Když zavěším ve své světnici sémě na stěnu na niť (i kdyby z draho hedvábí byla!) nikdy nebude z něho klas, a časem úplně vyschne; má-li se rozrůst, musí býti vloženo v přiměřenou půdu. Nemá-li má duše vyschnouti v sobectví, musím ji vložiti v přiměřenou půdu. Není příznivější půdy pro ni než apoštolátní práce. Velké starosti jsou velkými vychovateli. Jak nás vyvádí starost o jiné z těsného vězení naší sobeckosti k universálnosti, jak nám tato práce propůjčuje křidel k letu k vyššímu životu!

★

Viděl jsem v knihovně dlouhou řadu tlustých velikých svazků nejnovějšího cizojazyčného naučného slovníku v pompésní vazbě. Vedle nich maličkou prostou knížečku; bylo to prostinké li-

dové vydání čtyř evangelií. Řekl jsem si: „Vy tlusté svazky v pompésní vazbě, s krásnými ilustracemi a s informacemi o věcech ze všech oborů, jakou cenu budete mít za dvacet let? Budete přítěží knihovny, protože vaše informace budou zastaralé, a majitel bude rád, když za vás aspoň něco dostane v antikvariátě. Ale evangelium v prostinké knížečce vedle vás věčně podrží svou nehynoucí pravdu a věčně bude skýtatí slova života. Ve vašich tlustých svazcích je omezená moudrost lidí a pomíjející pozemskost, v evangeliu je věčnost a pravda. Co jste vy, pompésní svazky, proti této chudičkové knížečce!“

Tak i apoštolátní činnost inteligence je zachycením několika paprsků věčnosti, jest účastí na nevyrovnatelně drahocenném díle Božím!

Dva předpoklady

Osobní bezúhonnost

Je nám samozřejmostí, že slunce pevně drží pohromadě soustavu slunečnou, a nedovedeme si ani domyslit důsledků, kdyby slunce přestalo býti účinným jejím středem. Kdyby však přece k tomu došlo a slunce vypadlo ze své úlohy, k jakému hrůznému rozvratu mezi tělesy nebeskými ve vesmíru by to vedlo! K jakému rozvratu všeho řádu a všech poměrů na každém z těchto těles! Až teprve když si představíme podrobněji tyto důsledky, pociťujeme mnohem více význam úlohy slunce.

Ve vesmíru je nám tento předpoklad řádu samozřejmý. Zapomínáme však, že v řádném životě společenském platí předpoklad obdobný: nemá-li vládnouti anarchie sociální, nemá-li platiti bezvládní nevázaného individualismu, všemi směry se rozbíhajícího, je nutno, aby zde byla též jakási sociální „slunce“, kolem nichž by se řadila ostatní tělesa nebeská, aby zde byly autority, jimž by se ochotně podřizovali ostatní lidé. Uspořádaný sociální život bez autorit - autorit „úředních“, ale především autorit morálních, které si vynucují respekt svými osobními vlastnostmi - není prostě možný. A to je jednou z hlavních příčin krise moderní doby: nebylo autorit, nebylo zvláště morálních autorit, a ty, které byly, nebyly autoritami, nebo aspoň nebyly tak vysoko a nebyly v takovém počtu, aby zvládly život.

Neběží jen o autority ústřední. Imenší skupiny,

které mají býti získány pro určité myšlenky, potřebují autorit. Pro dobře fungující sociální život je nutna celá stupnice, celá hierarchicky uspořádaná soustava autorit.

To platí i pro práci pro obrodu náboženského života.

Avšak veliké části lidí - jinak třeba velmi schopných - chybí jedna ze základních podmínek, aby se mohli státi morální autoritou pro své prostředí. Je u nich dualismus: principy, za nimiž teoreticky stojí, jsou dobré, výtečné; ale životní praxe je jiná, prosaičtější. Moderní život je tímto dualismem prožrán tak, jako údy reumatikovy jsou prostoupeny reumatismem. Moderní člověk nemá často dost síly, aby podle zásad, k nimž se hlásí, doopravdy uspořádal také svůj život. Odtud často nedůslednost. Polovičitost. Kompromisnictví. Neseriosnost. Neoprávdovost. Farizejství.

Když člověk svým jednáním budí podezření, že i o něho je tento dualism, tento rozpor mezi hlásanými principy a skutečným jednáním, pak je vyloučeno, aby mohl býti pro jiné autoritou a mohl vykonávati na ně pronikavý náboženský vliv. Vidí v něm pouhého jongleura, jenž dělá obratné kejkle, ne s míčem, nýbrž s principy. Moderní člověk je až znechucen farizejstvím, které vidí kolem sebe. Kolikráte rozčilen odhazuje noviny s poznámkou: „Novináři, věříš tomu sám, co zde v novinách máš natištěno?!“ Ztrácí až víru v lidi, když tolik toho dualismu je ve světě. V hořké skepsi si opakuje: „Nikomu nevěř!“

A přece člověk ve své nejvnitřnější podstatě chce autoritu. Potřebuje autoritu. Je šťasten, když se setká s člověkem, který svou životní praxí dokazuje, že stoprocentně věří ve své principy; jehož život je vtělením principů, jež uznává; jehož život je tedy nevтіravou, ale účinnou pozvánkou k mravním výšinám. Člověk

může uznati autoritu jen tam, kde vidí *opravdovost*, *seriosnost*, *důslednost*.

Pro náboženskou obrodu mohou znamenati něco jen intelektuálové, kteří měli odvahu uspořádati své skutky důsledně podle zásad morálky. Když je v něčem ještě rozpor mezi jednáním a požadavky morálky, musí býti přinesena i tato osobní oběť a rozpor musí zmizet. Dokud by zde zel tento rozpor, není možná důvěra vedených, a jak je chceš vésti, když k tobě nemají důvěry?

A neříkej, že jedna, dvě mravní chyby nemožnou přece podstatně škodit; že je na př. dovoleno použití i lži a podvodu, když běží o dobrý cíl; že vystupuješ sice tvrdě a bez srdce, ale že jsi jinak horlivec; že sice opravdu u tebe vystupuje zřejmě pýcha nebo pánovitost nebo ctižádost nebo zistnost, že však jsi jinak skvělý pracovník; že jsi sice slabý v šestém přikázání Božím, že však jsi jinak opravdový nadšenec pro dobrou věc atd. Říkáš: „Vyhrazuji si jen tuto jedinou slabost - ale té se nezřeknu. A co je tato maličkost proti apoštolskému obětavému dílu, jež konám?“

Maličkost?

Či nestačí maličká dávka yperitu, aby smrtivě zamořila místo?

Bůh nechce za spolupracovníky jongleury.

Shrnu teď tento první předpoklad ve stručnější formuli: „Katolická strategie záleží v tom, že ve své duši necháme triumfovati tajemný život Boha, který v ní přebývá a který chce ji použiti jako nástroje v nadpřirozené činnosti“ (Char-mot).

Súčtování s námitkami

Nemůže se nikdo plně rozvinouti v radostné práci pro věc Boží, dokud se vnitřně nevypořádal s námitkami, které se snad nakupily v jeho duši. Kdo jede prudce autem silnicí a přijede

k řece, přes níž je stržen most spojující silnici obou břehů, nic mu to nepomůže, když bude jen bezradně naříkati, že zde se na druhou stranu nedostane; na tomto místě se skutečně nedostane na druhou stranu, dokud most zůstane stržen.

Zrovna tak, když jsou námitky v duši; člověk se nemůže dostat nábožensky vpřed.

Nemohu zde dopodrobna rozebíratí všech námitek, které - jako stržený most přes řeku automobilistovi - vadí inteligentovi na cestě k Bohu. Jen některé zde naznačím a napovím řešení.

„V bibli jsou pohoršlivá místa.“ - Je to pravda, aspoň v některých knihách Starého zákona. Ale Písmo sv. neobsahuje jen normy správného života, nýbrž i skutečné dějiny, jak vyvolený národ žil. V tom životě se vyskytují i pohoršlivé chyby; proto tyto dějiny realisticky zaznamenávají i ony chyby. Bible obsahuje mnoho na povzbuzení a jako příklad, ale též místa na výstrahu. Celý Starý zákon není psán i pro malé děti, protože celá tragika života není i pro malé děti. - Ale dobrá. Když nevidíš v těch místech výstrahu, nečti jich, čti jen ty nesčetné stránky Písma sv., které tě nesporně vedou vzhůru.

„Nepotřebuji Církve. Mně stačí obcovati s Bohem přímo, bez prostřednictví Církve.“ - Ale Bůh chtěl skrze Církev rozdávatí lidem své nadpřirozené dary. My lidé nemáme práva Bohu předpisovati, jak má co zaříditi.

„Nádhera Církve.“ I ta vznikla namnoze ze svatých citů: člověk chtěl Bohu dáti, co měl nejdražšího, aby vyjádřil svou úctu před velebností Boží. Jsou duše, jimž je potřebou, aby tak daly najevo svou lásku k Němu. Jako ve všem, může i zde překročiti lidská křehkost správné hranice. Pak nelze schvalovati. - Líbí-li se ti však více prostota a chudoba, ale ano, cožpak nebyl sv. František z Assisi se svou chudobou velkým světcem?

„Bohatství Církve.“ Výnosu církevního ma-

jetku se má užívat k potřebám Církve a chudých. Jedná-li někdo proti tomu, čeká jej těžká odpovědnost. Ale mohlo by se stát, že by takový církevní majetek, i kdyby se ho užívalo dobře, byl Církvi na závalu. A tu není vyloučeno, píše slavný theolog dr. Krebs, že by Církev, jako se zřetelem na vyšší zájmy Církve uložila kněžím slib čistoty, uložila jim i slib chudoby, jako jej ostatně již skládají řeholníci.

„Církev touží po moci.“ - Ano, Církev si brání jistou volnost, aby mohla splnit své poslání. Ale jinak ponechává císařovi, co je císařovo. Je symbolickým činem, že papežský stát má rozlohy ani ne půl čtverečního kilometru. A když by se přece vyskytly v kleru osoby, které žijí po moci, pak vina nepadá na Církev, nýbrž na osoby.

„Dogmata Církve.“ Čím vyspělejší je obor vědní, tím zabezpečenější jsou jeho poučky. Pravdy náboženské jsou trsy paprsků, které padly na zemi ze slunce věčné Pravdy. Jsou to úlomky, které sem padly ze světa Věčnosti, Dokonalosti, Pravdy, Neměnitelnosti - jak můžeš chtít, aby měly v sobě chorobu relativnosti, nejistoty, možnost bludů?

„Církev brání svobodě.“ - A právě nyní je Církev uznávána za nejneohroženější baštu svobody člověka na př. proti všemohoucímu státu.

„Chyby kněží.“ - I kněží nesou na sobě stopy prostředí, z něhož vyšli a v němž pracují. Bůh neuděluje jim svěcením privilegium bezhříšnosti. Osobní svatost mají si dobýt jako každý jiný osobním úsilím. Když se o to nesnaží, když dávají pohoršení - však víš, co praví Písmo sv. o tom, skrze koho pohoršení přichází. Ale především: neďvej se na nádobu, v níž ti Bůh svou věčnou pravdu a nadpřirozenou milost podává, dívej se na *dary*, které ti v ní podává.

„Chyby Církve v dějinách.“ - Ano, i ty se staly. Vždyť péči o Církev svěřil Bůh nikoli svatým

andělům, nýbrž křehkým a omezeným lidem. Ba tím více se projevuje božské řízení Církve, když - již po devatenáct set let - přece trvá a zkvétá, ačkoli její představitelé byli chybující lidé. - Ale neupírej pořád zraku na ty skvrny na bílém hávu Církve; jinak snadno ti unikne její božská velikost a její nevyrovnatelně velká působnost.

„Zaostalost katolických duševních projevů. Nevábná podívaná na katolický lid.“ Některé projevy na výši nejsou. Jiné však jsou vysoké úrovně. Jak pohnuly světem na př. některé papežské encykliky! - Ale ještě něco o té zaostalosti. Nedostatky jsou zaviněny i inteligencí, která odepřela spolupráci, nechala prostý lid sama sobě, přestala být solí a kvasem, jimiž měla být i v životě církevním. Až splní inteligence svou povinnost i vůči Církvi, pak stoupne jistě úroveň lidského prvku v ní.

★

Ještě jednu myšlenku k tomuto druhému předpokladu:

Bůh nám dává Církev nejen jako hotový dar, nýbrž i jako úlohu. Máme pracovat o to, aby stále více mizelo, co je na ní nedokonalé. Když máš ve svém sále veliký svítící lustr a dvě žárovky nesvítí, víš, že by bylo zbytečným zabíjením času reptati proti těmto dvěma žárovkám; raději si doneseš žebřík, vystoupíš, spraviš - jak teď vesele svítí!

Tak nebeské město Boží, Církev. Všichni katolíci máme povinnost spolupracovat, aby jeho krásy zářily co nejdokonaleji.

A když něco v pořádku není, nemařme čas plným kritisováním. Žebřík sem! Spravit!

Prostředky pro vlastní zdokonalení

Má-li člověk něco znamenati pro práci pro náboženskou obrodu, první podmínkou je mravní bezúhonnost. To bylo již řečeno. Ale mravní bezúhonnost nestačí. Musí se zaměřiti výše.

Kdo nežije v ilusích, kdo si bez sentimentálnosti přizná tvrdou skutečnost, ten ví, jaké démonické síly se ukrývají v našem nitru vedle sil nejušlechtlejších. Malá jedovatá muška píchla cestovatele v tropických krajích, a chudák možná už po celý život bude trpěti návaly malarie nebo spavosti nebo žluté zimnice. Je těžko zničiti kořeny těchto zhoubných nemocí, když jednou se dostaly do organismu. Tak i my lidé v sobě nosíme zhoubné sklony. Běda, když dopustíme, aby ovládly naše nitro! Naopak musíme posilovati dobré síly v nás, aby mohutněly, abychom takřka mohli vyrůst nad sebe samy, abychom se stali „novým stvořením“, jak tomu říká Písmo sv.

Dobrota Boží dala nám trojí prostředek: Boží pravdu, Boží milost, poukaz na nutnost našeho vlastního přičinění.

Boží pravda

Písmo sv., ve kterém Bůh nám posílá své pravdy, jest darem velké lásky Boží k nám lidem. Bůh viděl, že člověk svým vlastním rozumem by se jen velmi těžce dopracoval poznání některých náboženských pravd, a jiných vůbec ne. Bůh vyšel této slabosti lidské vstříc, a jako jsou bo-

hatá naleziště zlata, tak Písmo sv. je nevyčerpatelné, nekonečně drahocenné naleziště Božích pravd. Je projevem nejvyšší nevážnosti, když dopis od významné osobnosti opovržlivě vůbec ani neotevru. Je neuvěřitelnou nedbalostí a nevážností k Bohu, když po Jeho Písmu ani nesáhnou, když nemám nejmenší touhy obeznámiti se s jeho obsahem. Číst evangelia, pozorně si rozvažovat každou větu, každé slovo, toť jeden z nejúčinnějších prostředků duchovního vzrůstu. Že mnohá duše duchovně zakrněla, že byla zatížena duchovním rachitismem, to bylo způsobeno tím, že vždy se vyhýbala Boží pravdě. - Máš evangelia a vůbec Nový zákon? Čítáš v něm?

Boží pravda přichází k nám také kázáním. Tu platí: Nejít za člověkem, nehledat moudrost lidskou, jít za slovem Božím. A nedostačuje-li někdy kázání pro tvou úroveň, doplň neb nahraď dobrou náboženskou četbou. Duch malátní a hyne duchovním hladem a žízní, když se mu nedostává sílivé Boží pravdy.

Boží pravda přichází k nám i náboženskou četbou. U nás mezi inteligencí se skoro všeobecně rozšířila osudná prakse: Při jinak velmi pilném studiu pozemském a četbě profánní skoro naprosto se zanedbávala četba náboženská. Tím vznikl osudný nepoměr mezi stále rostoucím věděním profánním a stále žalostnější ignorancí ve věcech náboženských. Ale jak mohu milovati, čeho neznám? Pak u vzdělavců ovšem všecko náboženské ztrácelo na ceně. U nejednoho inteligenta nastal sice již obrat, ignorance náboženská již nepatří k bon-tonu, na mnohém pracovním stolku najdete i hutnou náboženskou knihu neb časopis. Ale to platí dosud ještě jen o zlomku inteligence. To, co dosud je, je nedostatečné. Nestačí pouhé náboženské zákrsky, mezi nimiž jen porůznu stojí stepilý strom; potřebujeme dokonale vypěstěný ovocný sad, plný nádherně vyvinutých vysokorostlých stromů. Nábožen-

ská četba a náboženské sebevzdělání musí proniknouti mezi inteligenci v míře mnohem větší!

Boží pravda přichází k nám konečně v exerciciích. Jako když mraky na nebi se rozestoupí a člověk vidí modrou oblohu tak jasně a každou jednotlivou hvězdu tak krásně, podobně v exerciciích jakoby ruka Boží rozdělila závaly mraků a zjevila nám na pozadí věčnosti velké pravdy. Ve světle těchto pravd jak se nám přemnohé věci začínají jevit docela jinak! Jako se roentgenováním získá spolehlivý a překvapující obraz o stavu vnitřních orgánů, tak v exerciciích roentgenuje člověk svůj dosavadní život, vidí své chyby, vidí cestu k nápravě. Mnozí z těch, kdo se vrátili z exercicií, potvrdili později z vlastní zkušenosti pravdivost věty, že nejkrásnější a nejpožehnanější díla Boží se často připravují v tiché samotě. Díla světa potřebují plakáty, novinářské články, manifestace, průvody, prapory, hudbu, davy, potlesk a křik, propagandu, rozhlas, hluk, hluk, hluk. Velká díla Boží milují samotu a ticho. „Když bylo pozdě večer... a dveře byly zavřeny tam, kde apoštolé byli shromážděni, přišel Ježíš a postavil se uprostřed nich.“ (Jan 20, 19.)

Opravdu, působnost exercicií bývá často zázračná!

Boží milost

Člověk nemá jen rozum; má i vůli. Nestačí toliko Boží pravda, přicházející na pomoc rozumu; je potřebna i Boží milost, podporující lidskou vůli. Jako letadlo povznáší člověka do výšin a umožňuje mu výkony, kterých by, odkázán toliko na možnosti svého vlastního těla, nikdy neprovedl, zrovna tak milost Boží propůjčuje naší vůli síly, kterých sama ze sebe ani zdaleka nemá, propůjčuje jí důstojnost, která daleko přesahuje naši přirozenost. To dobrota Boží sklání se plna lásky k naší slabosti, jako se otec

sklonil k marnotratnému synu, zvedá nás do výšin k nadpřirozené důstojnosti dítek Božích, stupňuje naše mravní energie.

Milost Boží si vyprošujeme modlitbou. Čím charakternější je člověk, tím důrazněji v sobě cítí nutkání, aby padl na kolena a modlitbou uznal velebnost Boží. Čím jsem já člověk? Ano, jsou chvíle, kdy člověk v titánském sebevědomí se vypíná: „Věřím v sebe! Před nikým nebudu klekati!“ Ale jsou chvíle, kdy člověk cítí, že je v dějinách lidstva tím, čím je zvíření vzduchu, když přeletěla moucha . . . čím je vzrušení vody v moři, když přejela rybka . . . Tím je člověk. Jsou chvíle v životě, kdy člověk v pokoře se modlí k Bohu se sv. Tomášem Aquinským: „Přistupuji k tobě jako nemocný k lékaři života, jako nečistý ke zdroji milosrdenství, jako slepý ke světlu jasnosti věčné, jako chudý a nuzný k Pánu nebes i země.“ A člověk myslí na potřeby své a svých dětí a svých svěřenců modlí se, jako se modlí prostá věřící žena před nejtěžší operací. A člověk v tiché důvěře si opakuje se sv. Ignácem z Loyoly: „Štědrý je Bůh, a z jeho ruky se mi dostane, co nenalézám v rukou lidských; a kdyby mi lidé nedali nic, všechno doufám přijmouti od Boha.“ Modlitbou člověk roste.

Milosti Boží nabýváme mší svatou. Účast na mši sv. jest účast na oběti ukřižovaného Krista na Kalvarii. Když obětovali lidé, to bylo, jako když malé ohně se zapálí na vysokých horách: jak dlouho je z nížin viděti jejich zář? Až z jak daleka je viděti jejich světlo? Jak jsou nepatrné ty ohně a prchavé! Ale oběť na Golgotě svými účinky zasahuje všechny věky, všechny země, všechny národy. Její účinky jsou nevyčerpatelné. Může dáti smír za všechny viny, může získati nejrozmanitější milosti. - Ale ovšem: jak málo je těch, kdo Krve Kristovy používají ke své spáse! Kdy nám lidem konečně prohlédnou oči a pocho-

píme, že když jsme při mši sv., že jsme na Golgotě? Jaké tedy poklady máme ve mši sv.!

Třetí cesta k milosti Boží: svaté svátosti. Kdykoli jsem na chirurgickém oddělení v nemocnici, pokaždé při pohledu na operační stůl si myslím: Kolik zde bylo zachráněno životů! Kolika lidem zde bylo vráceno znova drahocenné zdraví! A kdykoli vidím zpovědnici, vyvstanou mi v hlavě vzpomínky: Kolika duším byl zde zachráněn život věčný! Kolik lidí bylo zas přivedeno na dobrou cestu! Kolika duším se dostalo posily v dobrém! - Posvátným je mi vždy operační stůl; třikrát svatým je mi dřevo zpovědnic! - A svaté přijímání: Co může být na světě většího, než když nebe sklání se k zemi? Když Nesmírnost spojuje se s lidskou omezeností? Když Věčnost se spojuje s pomíjejícností? Když nekonečná Dokonalost se spojuje s lidskou bídou? „Kdo Boha v sobě nosí, nosí v sobě ráj,“ vzdychal ve svém štěstí sv. Ignác z Loyoly. Když krupěj červené vody je kápnuta do moře, ztratí se ve spoustách vod. Ve svatém přijímání já krupěj, já lidské nic vstupuji v nekonečné moře nekonečné Boží velikosti!

Že jsme my lidé tak slepí a nechápeme, co máme ve sv. svátostech, jak jimi jsou zmnožovány, stupňovány všechny naše svaté energie!

Nutnost vlastního úsilí

Ale Bůh pravidelně nevytvoří vyššího života v duši, nepříčinuje-li se člověk také sám. My lidé chceme se často dostat mravně výše; ale chceme si podržeti nějakou oblíbenou chybu. Pochvalujeme si ve své lenošné prostřednosti. Nedáme se rušiti ve své komfortní vlažnosti a změkčilosti. Nemáme odvahy rázně si uložit nějaké sebezapření, abychom přemohli svou hlavní chybu. A daří se nám ovšem potom tak, jako člověku, který chce mít za silné zimy ve

světnici teplo, a topí a přikládá a topí, ale okno má stále otevřené a mrazivý vzduch z venku pořád žene do světnice, a člověk nemá chuti vstát a zavřít okno a jenom naříká, že nemůže vytopit světnice.

Co na tom, že sebezapírání bývá někdy trpkým lékem? Co na tom, že odložení zlého návyku, s nímž jsme se sžili, stává nás někdy takovou bolest, jakoby nám někdo ruku uřezával? Co na tom, že musíme stále bdít, abychom se zbytečně nevydávali v pokušení? Co na tom, že někdy musíme napnouti všechny síly, abychom se ubránili návalu zla, tyranství okamžiku? Co na tom všem? Bez obětí, bez sebezapření, bez sebevlády je mravní vzestup vyloučen.

Zvláště budme připraveni na zklamání a ochabnutí v dobrém. První nadšení přejde. Přijdou chvíle malátnosti, omrzelosti, zvlažnělosti. Někdy se taková období vyprahlosti a odporu ke všemu vlekou celá leta. Démon malomyslnosti vrtá a vrtá jako červotoč. Staré chyby se chtějí dotěrně a neodbytně vrátiti. Recidiva bývá mnohdy ještě strašnější než byla původní nemoc. Výstražně zní slovo Páně: „Když duch nečistý vyjde od člověka, chodí po místech pustých hledaje odpočinutí a nenalézáje dí: Navrátím se do domu svého, odkud jsem vyšel. A přijde nalezne jej vymetený a vyzdobený. Tu jde a vezme s sebou sedm jiných duchů horších než je sám a vejdouce přebývají tam. I stávají se poslední věci člověka toho horšími než byly první“ (Luk. 11, 24-26).

Zde pomůže jen jediná věc: stále bdít, stále přikládati na oheň, stále obnovovati v sobě původní horlivost, jako jedu se chrániti všeho, co by - třeba jen nenápadně a nepatrně - vedlo ke zpětnému pádu.

Ještě několik pokynů, které dobře poslouží inteligentovi, aby stále duchovně stoupal výše:

Vol rád vyšší dobro. Nesmlouvej s Bohem kra-

mářsky: „Toto není ještě hřích!“ Vystup výše. Ptej se: „Kde mohu vykonati dobro?“ Mezi různými dobry navykej si voliti vyšší dobro. Takové jednání vyžaduje oběti. Ale která velká věc může býti provedena bez obětí?

Buď k Bohu velkodušným. Když Bohu dávaš, nepočítej. „Čím těsněji se kdo k Bohu přimkne a čím štědrejším se projeví vůči nejvyšší velebnosti, zkusí na sobě, že tím štědrejším bude Bůh k němu“ (Sv. Ignác z Loyoly).

Usiluj o velikou lásku.

Láska znamená dobře o bližním smýšleti a přáteli mu, aby byl blažen. „Miluj i nejzkaženější: miluj v nich zbytky víry v Krista, které v nich zůstaly, a když ani těch není, miluj ctnosti, jež jim chybějí, miluj svatý obraz Boží, jenž je jim vtištěn, miluj Kristovu krev, jež je vykoupila“ (sv. Ignác).

Láska znamená rozdávat. Rozdávat ze svého jiným.

Musíme v lidech, kteří jsou kolem nás a jimž můžeme nějak prospěti - i když snad chybili a chybují viděti lidi, které nám Bůh svěřil do ochrany a za něž bude žádati po nás účty.

Inteligence a Katolická akce

Nutnost práce organisované

Co lze očekávat od armády, která by sice pozůstávala ze skvělých vojáků, ale každý by válčil na vlastní pěst a nebylo jednotného vedení? Bez štábu ústředního, bez štábů jiných velkých jednotek? Pravda, taková strategie je dnes prostě absurdum.

Ale ještě jsme se nepropracovali k poznání, že stejně nesmyslné absurdum jest, když pro obrodu náboženského a mravního života u nás každý chce pracovati na vlastní pěst, když chceme opakovati na poli náboženském experiment, jež si dovolil na poli hospodářském v minulém století liberalismus: nechej každému jednotlivci v hospodářské práci naprostou svobodu, uvidíš, jaká z toho vzejde nádherná harmonie celku! A vzešla hospodářská anarchie, která jako zříceniny zhrouceného domu zavalila evropské lidstvo, takže ho dosud není možno vysvoboditi z těch trosek!

Velké akce potřebují koordinace, aby se síly netříštily, aby se energiemi neplýtvalo, aby se podnikání zbytečně nekřížilo a navzájem neochromovalo, aby se činnost doplňovala. Čím důležitější je podnik, čím složitější je, čím rozmanitější problémy mají býti řešeny, tím je tato koordinace sil nutnější.

Práce pro náboženskou obrodu národa jest akce velmi složitá, velmi obtížná, velmi mnohostranná, velmi spleťtá. Aby byly energie zužitkovány co nejhospodárněji, je nutný přehled o úsilí

jednotlivců, je nutno dirigovati energie směrem, kde je jich nejvíce potřeba, je nutno vésti v patrnosti, aby ani jediný důležitý úsek nezůstal zanedbán. Bude samozřejmě i touhou inteligenta katolického, aby jeho energií bylo využito co nejracionelněji, aby z přinesených obětí bylo pro věc Boží docíleno prospěchu co největšího. Katolická akce je tímto usměrněním katolických sil, zhospodárněním a racionalisací katolické práce. Čím hlouběji vidí inteligent do náboženských potřeb doby, tím živěji pocituje potřebu, aby se se svou prací pro Boha a pro duše včlenil do Katolické akce.

Charakteristické rysy Katolické akce

Protože velmi často Katolická akce nebývá správně chápána ve své podstatě, nutno zde vylíknouti několik jejích základních rysů.

Katolická akce je předně činnost náboženská. To není politika. To není péče o sport, o divadlo, o zábavy, vůbec o světské věci. Katolické akci běží o zájmy Boží a o nadpřirozené zájmy duší. Je pravda, někdy se zdá, jakoby Katolická akce zasahovala i do politiky. Ale to se jen zdá. Zdá se to tak jen proto, že jsou záležitosti, na kterých má zájem jak Církev, tak i stát: duch školy, manželství, jmenování biskupů a pod. Ale když Katolická akce žádá, aby i v těchto nábožensky vysoce důležitých věcech zájmy Církve byly zabezpečeny, to nedělá, že by se chtěla míchat do politiky, to činí jen proto, aby Bohu bylo ponecháno, co jest Boží.

Katolická akce jest akcí náboženskou i v tom smyslu, že jest akcí nadpřirozenou. Jejím cílem není pozemské blaho lidí - pro tento důležitý úkol jsou instituce jiné - nýbrž jejich věčné blaho. Její cíle jsou takové, že jich nelze provést

bez velkých modliteb, vůbec bez milosti Boží. Síly lidské na to nestačí.

Katolická akce je dále akcí universální. Všude, kde běží o zájmy Boží, má právo i povinnost zasahovati. Zájmy Boží a zájmy duší musejí býti zabezpečeny nejen v kostele, nýbrž i v rodině, ve škole, ve správě obce, v tisku, knihovnách a čítárnách, kinu, divadle, továrně, úřadech, sněmovně. Do všech těchto oborů má Katolická akce vnášeti křesťanského ducha. „Technické“, odborné, světské otázky ve všech těchto oborech přenechává povolaným činitelům, ona si těchto oborů všímá jenom potud, pokud napomáhají nebo škodí věčné spáse duší. Katolická akce není tedy jen neškodnou hračkou omezených lidí; vyžaduje vysokých znalostí, vyžaduje spolupráce vysoce vyspělých lidí z nejrozmanitějších oborů. Jinak by Bůh v životě nebyl tím, čím dle nejvyššího práva býti má.

Je to dále akce, v níž vedení mají církevní představení. Neboť Katolická akce jest apoštolát, jest úsilí o zabezpečení a šíření víry. Ale péči o apoštolát svěřil Bůh biskupům a jejich pomocníkům kněžím. Katolická akce musí tedy pracovati v dokonalé shodě s hierarchií a pod jejím vedením. Vedoucí myšlenkou při tom jest: Zajistiti co nejsolidnější jednotu a náboženskou čistotu a korektnost akce. Ale současně zajistiti i co největší iniciativu a pole činnosti jednotlivcům. Jednota a svoboda - dát každému z těchto dvou nepostradatelných předpokladů velkých akcí to místo, jež jim patří.

Katolická akce jest konečně akce organisovaná. To je patrné již z úvodních odstavců tohoto oddílu. A těm, kdo mají přirozený odpor ke každému organisačnímu aparátu, pravím jen tolik: nestačí mi elektrická energie. Mám-li jí využití, mám-li ji rozvésti a postaviti do lidských služeb, potřebuji aparát, soustavu strojů, drátů atd. Podobně myšlenka: má-li se uplatniti i sociálně, po-

třebuje též jistého mechanismu; třeba snad velmi volného, velmi rychle vyměňovaného, ale přece jen mechanismu. Lhostejno, zda se již tento mechanismus ve službách myšlenky jmenuje tisk nebo organizace nebo volné sdružení atd. Jen o to běží: aby tento mechanismus zůstal pouhým služebníkem a nástrojem myšlenky a nestal se sám sobě cílem, modlou, které jest obětována myšlenka. A ať je vybrána organizační forma co nejjednodušší a taková, aby co nejúčelněji napomáhala k dosažení cíle Katolické akce.

Metoda práce v Katolické akci

Abys inteligent mohl zdárně pracovat v Katolické akci, k tomu nestačí, aby byl dobrým křesťanem. Je třeba zvláštního trenování. Kdo chce býti výborným houslistou, tomu nestačí, aby se povšechně vyznal v hudebním umění; musí se cvičiti speciálně ve hře na housle a musí mnoho trenovati, aby si zručnost zachoval a zvýšil. Pracovník v Katolické akci musí arci na prvním místě býti řádným křesťanem. Vedle toho však musí se i speciálně vyškoliť pro úkoly Katolické akce. Potřebuje především stále se cvičiti ve veliké lásce, protože láska je nejzákladnější podmínkou Katolické akce. Potřebuje si bystřiti zrak, aby dovedl postřehnouti náboženské potřeby, aby dovedl bez průtahů odhadnouti, která práce je hlavní, která vedlejší, která se musí vykonati hned, která později. Potřebuje se cvičiti v rychlém rozhodování a obratném jednání, protože musí býti nejen člověkem myšlenky, nýbrž i člověkem činu. Musí se školiti, aby dovedl promluvití pravé slovo v pravý čas - aby dovedl bystře „dávati dohromady“ účelné akce, aby se dovedl přenéstí přes překážky a nezdary atd.

Několik požadavků této práce zvláště zdůrazňuji.

Je třeba přizpůsobovati svou práci potřebám života. Bylo by bláhové mysliti si, že žula bude míti takové vlastnosti, jak já bych si to přál, nýbrž musím vyzkoumati vlastnosti žuly a podle nich zařídití svou práci. Uměti vyzozorovati potřeby a pružně podle nich obměňovati způsob své práce, to jest naprosto nutná podmínka zdaru. Kolik práce bylo zmařeno, protože se pracovalo šablonovitě, poněvadž se vycházelo nikoliv ze skutečných potřeb, nýbrž z předpokládých ilusí, neověřených, neodůvodněných, životu cizích!

Obraceti se na jednotlivé duše. Organizace nesmí se státi mystickou abstrakcí. Organizace sama je umělá konstrukce bez života. Chceš-li intenzivní činnost v organizaci, obrať se na jednotlivé její lidi, zrovna tak, jako činnost orchestru je tehdy nejdokonalejší, když každý jednotlivý člen jeho dá výkon nejlepší.

Nelekej se, když na tvou dobrou činnost se odpovídá protivenstvími, pomluvami a bouřemi. „Nic, co by bylo Boha důstojno, nemůže se uskutečnit, aby se svět nebouřil a peklo nevztevalo“ (sv. Ignác z Loyoly). Práce pro dobro křížuje plány lidem zlým - mohou býti potichu?

Nenechej se hypnotisovat heslem. Každý i nejlepší program může zdřevnatět, ztratiti obsah a proměnit se v bezduchou frázi. Nebo státi se heslem, jímž se lidé hypnotisují, opijejí, ale původní jeho ideová náplň již je dávno pryč. Není věci na světě, která by nebyla vystavena tomuto nebezpečí. „Katolická akce.“ „Svatá víra.“ „Pokrok.“ „Národ.“ „Nový hospodářský řád.“ „Encykliky.“ Všecko se může státi dutou frází. Mumii. Papírovou bankovkou, která přestala platit. Narkotikem, kterým se lidé opijejí. Ať pro tebe „Katolická akce“, „Encyklika“ atd. zachová vždy živoucí původní obsah. Stále hledej. Stále pracuj. Stále zdokonaluj.

Nelekej se konkrétnosti. Je lehké horovat o

pomoci „lidstvu“. Ale naráží na veliké psychologické překážky, když má pomoci konkrétně zde tomu člověku, jenž má ty a ty odpuzující chyby. Je lehké se nadchnout pro povznesení „proletariátu“, ale psychologicky je velmi ne snadné odhodlati se pomoci těmto dvěma dělníkům, kteří jdou tak zamazaní z práce a tak nezpůsobně si počínají. Je lehké nadšeně řečniti, že mravnost se musí povznést, ale je těžké - i pro sebe sama - odložití určitou konkrétní mravní chybu. Nic není snazšího než pracovati v abstrakcích a anonymátech, ale je to neohrožené sekání mečem do vzduchu. Jíti až ke konkrétnu! Ke skutečnosti!

Nepřeceňuj samolibě výsledků své dosavadní práce, i když jsi pěkných výsledků dosáhl. Když jsi vystavěl pěknou nemocnici, zarazil jsi již všechny nemoci v kraji? Již není dalších problémů, na nichž bys zkoušel sílu svého zubu? - Stále lépe! Vzpomeň na apoštoly. Nic nebylo s to, aby uhasilo jejich žízeň po dalších pracích: „Po veškeré zemi rozešel se hlas jejich a do končin světa zní slova jejich“ (k Řím. 10, 18). Dokud člověk nikam nevyšel ze své rodné obce, zdá se mu tak veliká! Jako by za jejími hranečníky skoro končil svět! Když však zcestoval širé cizí země a viděl světová města, jak mu teď rodná ves připadá malou! A proto dál a dál, k novým úkolům!

Závěr

Krise intelligence je dvojí:

Krise hmotná. Ta je hrozná. Pro mladé i pro staré.

Krise duchovní. Ta je neméně hrozná. Duchovní rozháranost. Duchovní zhroucení. Intelligence - značná její část - nemá se čeho duchovně zachytiti.

V obojím směru nutno krisi odpomáhati.

Pokud jen lidské prostředky - lidský rozum a lidské statky - stačí, až do vyčerpání všech možností, musí býti řešena stránka hmotná, existenční. - Ale tu se naráží na překážky, jichž okamžitě nedovedou zdolati lidské síly. Zde stojí lidé částečně malomocni proti velehorám obtíží, jež nakupil lidský rozum a zlá vůle. Zde je do značné míry vis maior.

Může se však ihned a ve vydatných rozměrech řešiti druhá, duchovní stránka krise. Je možno pro inteligenci najíti úkol, úkol velmi důležitý a takový, že se pro něj nehodí tak nikdo jako intelligence.

Na předchozích stránkách naznačil jsem cestu.

*

Mistr tě čeká.

Ten Mistr, jenž kdysi řekl k Šimonovi: „Zajeď na hlubinu a rozestři síť k lovení.“

Šimon tehdy řekl: „Mistře, . . . k slovu Tvému rozestru síť.“

A když tak učinili, zahrnuli veliké množství ryb, takže se síť jejich trhala . . .

Obsah

Úvodní slovo J.E. pana arcibiskupa dr. Leopolda Prečana 5

Předmluva 7

Čím je intelligence pro národ 9

Její poslání 9

Bilance dnešní skutečnosti 10

Obtíže náboženské situace u nás 14

Fakta 14

Není vůdců! 16

Jakou povinnost ukládá tato skutečnost
intelligence 18

Velikost úlohy 23

Její nadlidskost 23

Krásy této úlohy 25

Dva předpoklady 28

Osobní bezúhonnost 28

Súčtování s námitkami 30

Prostředky pro vlastní zdokonalení 34

Boží pravda 34

Boží milost 36

Nutnost vlastního úsilí 38

Intelligence a Katolická akce 41

Nutnost práce organisované 41

Charakteristické rysy Katolické akce 42

Metoda práce v Katolické akci 44

Závěr 47

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL

Svazek 40.

Dr. B. Vašek DNES A ZÍTRA

Úkoly české katolické inteligence.

Vytiskly Lidové závody tiskařské a
nakladatelské, sp. s r. o. v Olomouci

L. P. 1939.

*Aby se prací české katolické inteli-
gence přiblížilo k nám království Boží.*

NIHIL OBSTAT Censor ex officio: P. Aemilianus Sou-
kup O. P.

IMPRIMATUR Olomucii, die 17. Aprilis 1939.

Dr. Joannes Martinů, vicarius gene-
ralis. - Nr. 5677.

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL

v Olomouci, Slovenská ul. 14
vydává časopisy:

NA HLUBINU

revue pro duchovní život a
náboženské otázky. Ročně 10
čísel po 72 str. Předplatné 26
K, studenti 15 K. Máme na
skladě ročník 1. – 12.

VÝHLEDY

měsíčník pro otázky nábo-
ženské, kulturní, sociální a
literární. Vychází 15. každé-
ho měsíce vyjma červenec a
srpen. Předplatné 27 K, stu-
denti 18 K. Spolu s revuí Na
hlubinu nebo měsíčníkem Ví-
tězové 50 K. Všechny tři ča-
sopisy dohromady 75 K.

VÍTĚZOVÉ

Sbírka životů svatých a slu-
žebníků Božích. Ročně 10
životopisů za 28 K.

PŘEKLAD SUMMY SV. TOMÁŠE AKV.

Veledílo katolické myšlenky,
z největších knih světových
dějin vůbec. Vychází již 5. rok.

FILOSOFICKÁ REVUE

Vůdce inteligence z dnešního
myšlenkového zmatku. Roč-
ně 35 K, studenti 20 K.

RŮŽE DOMINIKÁNSKÁ

Měsíčník pro vnitřní život a
šíření mariánské úcty v duchu
sv. Dominika. Vychází kaž-
dý měsíc vyjma červenec a
srpen. Předplatné 10 K.